

В.П.

Саммі

1.

Саммі часта прыраўніваў свайго Саіба да бульдога. Атрымоўвалася вельмі ўдалае падабенства. У Саіба былі вялікія шчокі, маленькія круглыя вочкі — у бульдога таксама. Саіб быў злосны, як сабака, а бульдог... як бульдог. Калі Саіб быў злосны, ён біў Саммі стэкам, а бульдог кусаў... за голыя пяткі. Розьніца невялікая: ад стэка баліць сьпіна, ад зубоў бульдога — пяткі.

Зразумела, Саіб падобны да свайго бульдога. У гэтым у Саммі не было ніякага сумнення. У Саіба заўсёды балеў живот. Ён зьвярнуўся да дактароў, і дактары казалі яму рабіць ванны і масаж. Саіб вялікі, вельмі вялікі абжора. За абедам Саіб зьдае цэлага фазана, выпівае вялізарную бутэльку элю.

Кожную раніцу Саммі даводзілася рабіць Саібу масаж. Гэта для Саммі было вельмі цяжка. У гэты час Саммі пацеў і моцна дыхаў. І нічога дзіўнага! — у Саіба быў вялікі валасаты живот.

Бедны Саммі! Ён пацеў, ён задыхаўся, а Саіб, падобны да бульдога, фыр-каў, як бульдог.

2.

Бедны, бедны Саммі. Як цяжка жыць маленькім індусам пад блакітным небам сваёй і ў той жа час чужой Бацькаўшчыны!

Раніцу, дзень і ноч Саммі за працай. Куды трэба зьбегаць — Саммі, трэба падаць Саібу эль — Саммі, трэба прыбраць памяшканьне — Саммі.

Саммі зь пер'якамі з райскай птушкі адганяе ад Саіба і яго жонкі камароў, і за ўсё гэта Саммі б'юць стэкамі. Саммі кусае бульдог. Саммі патрэбна было скаліць зубы, сьмяяцца, бо Саіб не любіў, калі Саммі сумаваў.

Калі Саіб канчаў свае справы ў габінэце — ён ішоў і клаўся на дыван, які стаяў пад навесам. Да яго прыходзіла жонка. Саіб з сваёй жонкай пілі віно, а ля іх стаяў бедны Саммі. Ён матаў над імі пер'ямі райскай птушкі. Саіб злаваў на нешта і біў Саммі стэкам па твары.

3.

Пасьля цяжкай дзённай працы Саммі ішоў, разьбітым і панурым, адпачываць у свой маленькі пакойчык. І вось тут ён многа думаў аб тым, чаму так бязьлітасна зьдзекуецца над ім яго Саіб, чаму ён, гэтакі маленькі, павінен зносіць усе крыўды цяжкага падняволенага жыцця. Ён думаў, і разам з думкамі паўставалі сьветлыя, заклікаючыя да лепшага, мары. І гэтыя мары падказвалі яму, што недзе далёка ад блакітных нябёсаў яго айчыны ёсьць шчась-

лівая і вольная краіна, дзе людзі жывуць аднымі імкненнямі, аднымі пачуццямі, радасцямі, адным жыццём. Так праходзілі ночы Саммі, але сёння было іначай. У двары Саіба здарыўся нейкі перапалох, нехта прабег, скінулася з гучным званам драбіна. Саіб усхапіўся. Бульдога не было. Ён кінуўся да Саммі, пачаў зваць яго, а Саммі сьніўся ў гэты час вельмі прыемны сон. Ён сьніў, што бег ад Саіба, а яго заклікала да сябе шчаслівая краіна. Але ён губляў сілы, і Саіб бег за ім усё бліжэй і бліжэй. Раптам Саммі адчуў моцны пякучы боль на сваім твары. Ён усхапіўся, расплюшчыў вочы. Усе мары, усе прыгожыя і радасныя малюнкi, навеяныя сном, адляцелі ў нябыт. Перад ім стаяў злосны Саіб і пагражаў забіць Саммі за тое, што ён ня слухаецца свайго гаспадара. Саммі пачаў адгаворвацца, але адказам на гэта быў удар стэкам па твары. Саммі не стрымаўся і пракляў Саіба. У гэты час у хату прыбег бульдог. Гэта ён нарабіў гвалту на двары. Саіб зацкаваў бульдога на Саммі, і бульдог вострымі зубамі ўпіўся ў жывое цела хлапца. Саммі задыхаўся ад болю і ад злосці. Саіб, лаючы ўвесь сьвет, выйшаў, а Саммі, разьбіты і скусаны, забыўся ў нейкім салодкім забыцці помсты.

4.

Залаціўся ўсход. Сонца пунсовымі праменьнямі аблівала люстраныя вокны памяшканьня Саіба. Сам Саіб яшчэ ляжаў на ложку, соладка пацягваўся і пазяхаў. Сьпяшацца яму ня трэба было. Яго Саммі быў ціхі і заўсёды слухаўся Саіба, яго яшчэ можна было многа-многа разоў біць стэкам. Але Саіб памыляўся. Саммі зусім не хацеў яго слухацца. І ён слухаўся толькі затым, каб паказаць, што ён гэткі ціхі і пакорны. Яму надаелі балючыя ўдары стэку, вострыя зубы бульдога. Ціхай прыемнай усмешкай яго заклікалі да сябе Джунглі. І ён усміхаўся ім празь люстраныя вокны, як быццам хочучы сказаць:

— Я прыйду да вас, хутка прыйду!

І ён думаў, што трэба забіць Саіба, а тады — ідзі куды толькі хочаш!

Раптам Саіб крыкнуў:

— Саммі!

— Эх, праклятаму Саібу трэба рабіць масаж! Ну, дык хай жа ён ведае, хто такі Саммі! Даволі ён сьмяяўся зь мяне, даволі біў мяне сваім стэкам!

Саммі рабіў Саібу масаж, а Саіб, падобны да бульдога, фыркаў і біў Саммі кулакамі. Саммі больш стрымаць гэтага ня мог...

Усміхнуўся на сонцы востры нож, і тлустае цела Саіба распласталася на ложку.

Не было больш стэка, не было зубоў бульдога, а быў шырокі прастор палёў.

(Беларускі піонэр, 1926)